

Zum Problem der Insektenkost und E. Fischers Bemerkungen. — *Anthropos* 53: 614–615. Wien.
Pygmejové, problém lidstva. — *Sborník Československé společnosti zeměpisné* 63/3: 238–260.

1959
Mezi nejmenšími lidmi světa (mit S. Lvová). — *Mladá fronta*, 333 p. Praha.

1960
Tanah Malayu, Wanderungen und Forschungen in den Dschungeln Malayas. — *St. Gabriel*, Mödling b. Wien, 222 p.

1961
Ursprung der Religion. — 264 p. Berlin.

1963
Colin M. Turnbull und die Erforschung der Bambuti-Pygmäen. — *Anthropos* 1. Wien.

1974
Der Gottesname Nyambi. — *Anthropos* LIX: 267–269.

1975
Ursprüngliche Gynäkokratie bei afrikanischen Pygmäen. — *Anthropos* LX: 220–236.

1976
Die Süd-Nyali oder Bafua Numa am Albersee. — *Wiener Völkerkundliche Mitteilungen*, XIII. Jhg.

Verwandschaftsformen und Verwandtschaftsterminologie der Ituri-Bambuti und ihrer Wirtsherrn Bira. — *Anthropos* LXI, 3/4.

Portugals Konquistamission in Südost-Africa. Missionsgeschichte Sambesiens und des Monomotapareiches. — *Studia Missiologica Verbi Divini*, St. Augustin—Siegburg—Washington—Buenos Aires. 500 S.

V. Fetter

PARTICIPATION DES ANTHROPOLOGUES AU VIIe CONGRÈS INTERNATIONAL DES SCIENCES PRÉHISTORIQUES ET PROTOHISTORIQUES À PRAGUE

Du 21 au 27 août 1966 se réunit à Prague le VIIe congrès international des sciences préhistoriques et protohistoriques. Parmi à peu près quatorze cents de participants du congrès il y avait aussi un groupe des anthropologues s'occupant d'études des squelettes humaines provenant de découvertes archéologiques; une des sections du congrès était consacrée spécialement aux problèmes d'anthropologie, paléontologie et numismatique. Cette VIIIème section était présidée par MM. Jan Jelínek et Emanuel Vlček, la séance numismatique de Mme Emanuela Nohejlová-Prátová.

La première partie du traitement de la section était consacrée à la paléanthropologie. Le premier compte-rendu intitulé „Annidation und Homination“ fut prononcé par W. Padberg de Berlin. C'étaient deux discours des savants tchécoslovaques qui formaient un axe de la séance de la matinée: celui de E. Vlček (Praha) „Die Neanderthaler des Karpatenbeckens und der angrenzenden Gebiete“ et l'autre de J. Jelínek (Brno) „New Find of Neanderthal Man from Kůlna Cave, Moravia“. Ces rapports finis, le deuxième domaine thématique de l'activité de la section commença, c'est à dire l'anthropologie ethnique. Le premier était J. M. Gómez-Tabanera de Madrid, qui parlait sur le thème „Ethnogenesis of the Peoples of the Iberian Peninsula“. C. Maxia de Cagliari (Sardaigne) rapportait dans son compte-rendu bien étendu, complété de beaux diapositifs de couleur, sur „Homme et milieu dans la préhistoire et protohistoire de la Sardaigne“.

Le discours commun des Mmes O. Necrasov et M. Cristescu de Iasi en Roumanie „Contribution de l'anthropologie au problème du peuplement du territoire de la Roumanie durant le néolithique, l'énéolithique et l'âge du bronze“ ouvrit la séance de l'après-midi du premier jour. C'était la localité archéologique près de Mikulčice en Moravie du Sud, qui était un dénominateur commun de deux rapports suivants; M. Stloukal (Brno) d'une part et L. Vyhnánek et J. Kolář (Prague) d'autre part informaient tantôt sur les connaissances anthropologiques fondamentales de la recherche de ce cimetière médiéval, tantôt sur les blessures des crânes trouvés ici („Einige Erkenntnisse aus der Bearbeitung des anthropologischen Ma-

terials aus der 2. Begräbnisstätte in Mikulčice“ et „Verletzungen und künstliche Eingriffe an den Schädeln aus der 2. Begräbnisstätte in Mikulčice“). J. Comas de México démontrait dans son compte-rendu „Est-ce que les groupes de la famille linguistique Maya forment une population somatiquement homogène?“, que les Mayas ne constituaient jamais un groupe anthropologique unique. La séance de la première journée fut close par le rapport de H. Wilsdorf (Dresde) „L'ethnographie des mineurs comment est-elle indispensable pour les méthodes des sciences préhistoriques et protohistoriques“.

Même la deuxième journée les thèmes du domaine d'anthropologie ethnique continuaient par les trois discours s'occupant de découvertes en Egypte. Avant tout c'était E. Strouhal (Prague) qui parlait de quelques problèmes démographiques résultant de l'étude des squelettes („Note sur la démographie des cimetières d'après les fouilles tchécoslovaques à Wadi Qitna en la Nubie égyptienne“). Les savants de la Pologne E. Promińska et T. Dzierzykraj-Rogalski (Varsovie) traitaient dans ses deux rapports sur les recherches anthropologiques polonaises en Egypte et en Soudan en général et d'autre part d'étude sur les squelettes provenant de cimetières médiévaux égyptiens („Anthropological Researches Carried on in Egypt and Sudan by the Polish Centre of Mediterranean Archaeology“ et „Human Bones of the Arabian Necropoles from the IX–XII Centuries Discovered on Kôm el Dikka in Alexandria“).

Le groupe final des comptes-rendus dans la VIIIème section fut réuni sous le nom d'anthropologie anatomique. En premier lieu c'étaient deux rapports dont le sujet étaient les trouvailles des trépanations crâniennes; H. Ulrich de Berlin se préoccupait plutôt des motifs de ces trépanations („Das Motivproblem der Trepanationsforschung im Lichte neuer Funde“), cependant que J. Chochol de Prague fit voir les nouvelles découvertes des crânes préhistoriques et moyenâgeux avec les trépanations du territoire de Bohême („Neue prähistorische Schädeltrepanationen aus Böhmen“). L'autre des savants tchécoslovaques, M. Dokládál de Brno, rapportait sur son étude des os incinérés dans le four crématoire contemporain à Brno, où il constatait quelles parties du squelette restent le plus souvent conservées après la crémation („Methodische Bemerkungen zur anthropologischen Bewertung des osteologischen Materials aus Leichenbrändern“). La part anthropologique de la section fut terminée par le compte-rendu de L. Brian de Gènes en Italie „Synthèse anthropométrique de la morphologie crânienne différentielle de fossiles humains“.

Les discours du jour suivant de la séance de la VIIIème section consacrés à la paléontologie archéologique eurent certainement une relation étroite aux problèmes anthropologiques. Nous n'enregistrons ici que les titres de ces communications: O. Necrasov et M. Stirbu (Iasi) „L'élevage et la chasse les tribus de la culture de la céramique peinte Cucuteni-Ariusd“. B. Ghetie et C. N. Mateesco (Bucarest), „Utilisation des bovins pour traction dans la phase récente de la civilisation Vadastra (néolithique moyen)“. C. Ambros (Nitra), „Die Fauna der bronzezeitlichen Siedlungen in der Slowakei“. E. Schmid (Basel), „Über Knochenfunde aus der römischen Stadt Augusta Raurica“. S. Haimovici et G. Ghiorghiu (Iasi), „L'élevage et la chasse durant la période de transition entre Hallstatt et La Tène chez les populations du Nord de la Moldavie (Roumanie)“. M. Follieri et M. Riello (Roma), „Documents paléobotaniques de Grotta Romanelli (Terra d'Otranto, Italie méridionale)“. M. Hopf (Mainz), „Weizen im Neolithikum Spaniens und seine Beziehungen zum ostmediterranischen Raum“. Z. Tempír (Prague), „Einige Ergebnisse der archeoagrobotanischen (paleoethnobotanischen) Untersuchungen des Anbaus von Kulturpflanzen auf dem Gebiet der CSSR“. E. Opravil (Opava), „Grossmährische und mittelalterliche Obst- und Gemüsepflanzen aus den tschechischen Ländern“.

Dans la partie suivante on a réuni les rapports du caractère ethnologique: R. Vulcanescu (Bucarest), „L'écho de quelques monuments mégalithiques dans le paléofolklore et le folklore roumain“. J. Staňková (Prague), „Gewebegattungen und -qualitäten aus den tschechischen Gebieten im 8.–15. Jahrhundert“. N. A. Mironescu et

R. O. Maier (Bucarest), „Considérations sur les méthodes modernes pour assurer la conservation de certains objets appartenant aux collections ethnographiques (occupations et usages)“. A. Pitterová (Prague), „Zum Problem der Genesis der Hauptgrundrisse des Volkshauses auf dem Territorium der CSSR“. K. Turnwald (Prague), „Sprachliche Eigentümlichkeiten aus dem vorgeschichtlichen Südbalkikum“.

Le cercle des rapports très intéressants pour les anthropologues n'est pas épuisé, parce que les thèmes purement anthropologiques ou ceux qui sont en relation étroite avec l'anthropologie physique, furent représentés aussi dans quelques-unes autres sections. C'est par exemple dans la IVème B section, consacrée à l'âge du bronze où T. Malinowski de Poznań parla sur le problème d'anthropophagie („Problème de l'anthropophagie chez la population de civilisation lusacienne en Pologne“); dans la VIème section, s'occupant de l'époque romaine et l'époque des migrations D. Nicolaescu-Plopsor (Bucarest) parla au sujet „Le matériel paléanthropologique, source historique pour résoudre quelques problèmes concernant l'époque des migrations“.

Il y avait aussi quelques autres anthropologues participant à ce congrès international qui ne prononcèrent pas de rapports sur le domaine d'anthropologie physique. Nous signalons ici au moins G. Asmus (Cologne), B. Chiarelli (Torino) et M. R. Sauter (Genève). En dehors du programme du congrès une visite de Musée de l'Homme Aleš Hrdlička fut organisée pour les anthropologues de même qu'un cercle amical à l'Institut d'anthropologie de l'Université Charles.

M. Stloukal et M. Blajerová

REZUMÉ PANELOVÉ DISKUSE O KRITÉRIÍCH VÝBĚRU TALENTŮ PRO SPORTY Z HLEDISKA MORFOLOGICKÉHO*

MODRA — PIESKY, 21. 3. 1966

Cílem referátu a diskuse bylo shrnout poznatky z morfologie, kterých by bylo možno použít pro výběr talentů. Cílem snah je zobjektivizovat zkušenosti úspěšných trenérů v posuzování začátečníků a dát vědecké předpoklady k predikci morfologických vlastností.

Referát uvedl:

1. zásady použití morfologie ve sportu;
2. metody morfologického výzkumu (měření, fotografování, hodnocení jedince ke kolektivu, kostní věk, stupeň dospívání, biologický věk, stanovení somatického typu, zásady predikce výšky a váho-výškového poměru);

3. zkušenosti ze zahraničí (Tanner, Correnti, Bach);

4. výsledky výzkumů z oblasti růstu, výkonnosti a dospívání z Ústavu hygieny v Praze a z antropometrických výzkumů celostátních.

Na základě referátu a diskuse se uzavírá, že je nutno při aplikaci morfologických kritérií přihlížet:

1. k pohlavním rozdílům v růstu (vliv androgenů na vývin svalstva a svalové postavy u mužů, specifita složení ženského těla z hlediska svalů, tuku, kostry a výkonu);

2. k individuálnímu růstu a biologickému (resp. růstovému) věku (k posouzení růstové situace a k stanovení prognózy je třeba série vyšetření a sestrojení individuální křivky. Nejsou-li k dispozici jiné údaje, možno užít výpisu ze školních zdravotních záznamů. Individuální křivky růstu potřebujeme pro vybírání talentů a zpětně i od špičkových sportovců, abychom se poučili). Predikce konečného stavu je lepší před pubertou a po ní než během puberty;

*) Panelová diskuse byla součástí semináře o výběru talentů pro sporty, který uspořádal zdravotní odbor ÚV ČSTV za předsednictví prof. MUDr. F. Jandy, DrSc. Panelovou diskusi uvedl a řídil RNDr. M. Prokopec, CSc. V diskusi vystoupili: MUDr. Geislerová, doc. MUDr. Eiselt, prof. MUDr. Jamda, prof. Juřimová, prof. MUDr. Král, MUDr. Šabat a řada dalších účastníků.

3. k věkovým zvláštnostem (proporce se během růstu ještě mění);

4. k vlastnostem rodičů a ke zděděnému konstitučnímu typu (na který se díváme jako na soubor vlastností zděděných i získaných, trvalejšího charakteru s typickou reakcí na zevní podněty).

Účastníci semináře jsou si vědomi, že:

A. Každý sport vyžaduje jiné morfologické vlastnosti (představu o nich nám dávají vrcholní závodníci). Vhodné vlastnosti těla a proporce samy ještě nezaručují úspěch, do jisté míry je může nahradit vyvíjená dovednost, trénink, bojovnost.

B. Positivní morfologické znaky nemusí být vždy provázeny úměrně zvýšeným výkonem (např. německé děti z venkova s horšími ukazateli tělesného vývoje podaly lepší výkon než městské).

Výsledky dosavadního zpracování údaje ze soutěže BPOV a PPOV v r. 1965:

Mladší jedinci v jednotlivých věkových kategoriích měli malou naději na úspěch v té které kategorii (význam věku). Ti z nich, kteří se uplatnili, byli biologicky na úrovni starších účastníků ze stejné kategorie nebo je i předčili (byli stejného nebo i vyššího biologického věku).

Z á v ě r

1. Morfologie může dát užitečná kritéria pro výběr talentů za předpokladu, že budeme znát současný tělesný stav dítěte, že ho zhodnotíme podle platných standard, zjistíme jeho biologický (růstový) věk, že budeme znát jeho dosavadní vývoj a budeme umět provést podloženou prognózu a predikci, jaký bude jeho tělesný stav v dospělosti po zakalkulování vlivu sportovního tréninku. Nestačí odhadnout, jaký by byl jeho stav bez vlivu sportu.

2. Doporučujeme, aby příslušní odborníci (trenéři apod.) vypracovali s použitím dosažitelných dat z literatury, morfologické požadavky pro úspěch v jednotlivých disciplínách sportu (podle vrcholných sportovců).

3. Doporučujeme soustředit zpětné data o tělesném vývoji vrcholných sportovců a analyzovat je.

4. Doporučujeme uložit výzkumu studovat možnost predikce konečných morfologických vlastností v dospělosti ze všech věkových stupňů a účinek tréninku na mládež v druhé dekádě života.

5. Studovat dědičnost morfologických vlastností a propracovávat metody stanovení somatických typů a vztahu těchto typů k tělesnému výkonu.

Dr. M. Prokopec, Ústav hygieny, Praha

ODEŠEL PROFESOR KRAJNÍK

Širokou obec našich biologů, lékařů, antropologů i pracovníků jiných oborů bolestně překvapila zpráva, že dne 23. února 1966 zemřel po delší chorobě univ. prof. MUDr. RNDr. Bohumil Krajník po dosažení věku 70 let.

Profesor Krajník pocházel z Nepomuku v Čechách, kde se narodil dne 13. června 1895 v rodině úředníka. Maturoval v roce 1914 na klasičtém gymnasiu v Praze na Vinohradech a téhož roku se dal zapsat na filosofickou fakultu Karlovy university v Praze ke studiu přírodních věd a filosofie. Neabsolvoval ještě ani první ročník a jeho mládí se zmocnila krutá mašinérie první světové války, která jeho studia zdržela téměř o 4 roky. Teprve ve svobodné republice mohl opět pokračovat v získávání vědomostí a zkušeností na Masarykově universitě v Brně, kde byl promován doktorem přírodních věd dne 19. března 1923. Aby si zajistil existenci, zároveň však také k získání praktických poznatků, pracoval již během studia od roku 1920 jako asistent na Ústavu všeobecné zoologie a parazitologie Vysoké školy veterinární v Brně. Tehdy také vyšly tiskem první Krajníkovy vědecké práce.

Mladý biolog pocítil již na počátku své kariéry silný zájem o člověka jako o součást a korunu celé důmyslné soustavy živých bytostí. Proto se krátce po dokončení přírodovědných studií neváhal zapsat na lékařskou fakultu. O nevěštní Krajníkově plní svědčí, že byl schopen při